

Přehled obsahu

Úvod	V
Obsah	XI
Seznam základní literatury	XIX
Část první: Základy správního práva	1
Část druhá: Činnost veřejné správy	67
Část třetí: Organizace veřejné správy	253
Část čtvrtá: Náhrada škody nebo jiné újmy ve veřejné správě	305
Část pátá: Kontrola veřejné správy	325
Část šestá: Právní záruky ve veřejné správě	385
Část sedmá: Evropské správní právo	417
Věcný rejstřík	513

Obsah

Úvod	V
Přehled obsahu	XI
Seznam základní literatury	XIX

Část první: Základy správního práva

I. Veřejná správa	1
1. Pojem veřejné správy	1
2. Rozdíly mezi veřejnou správou, zákonodárstvím, soudnictvím a vládou	4
3. Druhy veřejné správy	7
II. Správní právo	10
1. Pojem, předmět a systém	10
2. Právo veřejné a právo soukromé	15
3. K historii správního práva v českých zemích	19
4. Správní právo a správní věda	28
III. Prameny správního práva	29
1. Systém pramenů správního práva	29
2. Právní řád České republiky	32
3. Druhy pramenů správního práva	34
a) Ústava a ústavní zákony	34
b) Pravidla mezinárodního práva	35
c) Právo Evropských společenství (Evropské unie)	36
d) Obecné principy práva a obecné principy správního práva	37
e) Zákony	40
f) Nařízení	44
g) Obecně závazné vyhlášky územních samosprávných celků v oblasti samosprávy	50
4. Publikace právních předpisů	53

IV. Administrativněprávní vztahy	54
1. Charakteristické rysy administrativněprávních vztahů	54
2. Podmínky výkonu pravomoci subjektů správy	57
3. Veřejná práva a veřejné povinnosti	63
Část druhá: Činnost veřejné správy	
I. Obecně k problematice správních činností a jejím formám	67
II. Právní předpisy a jiné abstraktní formy správních činností	69
1. Význam a místo abstraktních aktů v činnosti veřejné správy	69
2. Abstraktní a konkrétní akty	71
3. Nařízení	72
a) Pojem	72
b) Pravomoc vydávat nařízení	74
4. Obecně závazné vyhlášky	75
5. Jiné abstraktní akty	76
a) Statutární předpisy	76
b) Vnitřní předpisy	78
III. Správní akty	81
1. Pojem	81
2. Členění	81
a) Podle obsahu	81
b) Podle povahy právních účinků	82
c) Podle okruhu osob, které akt zavazuje	83
d) Další členění konstitutivních aktů	84
e) Procesní režim	86
f) Vybrané správní akty	87
3. Náležitosti správních aktů	88
a) Kompetenční	89
b) Obsahové	89
c) Vnější forma	91
d) Procedurální	92
4. Vady správních aktů	92
a) Akty nezákonné nebo věcně nesprávné	92
b) Akty formálně vadné	93
c) Presumpce správnosti	94
d) Způsoby nápravy	94
e) Nulita	94
5. Vlastnosti správních aktů	98
a) Platnost	98
b) Právní moc	99
c) Změna a zrušení pravomocného správního aktu	100
d) Nové rozhodnutí v pravomocně skončené věci	101
e) Účinnost	103
f) Zpětné přiznání práva	103
g) Vynutitelnost	104
6. Fikce a domněnka vydání správního aktu	104
7. Řetězení a subsumpce správních aktů	106
8. Správní akty mimo sféru rozhodování o subjektivních právech	107

IV. Veřejnoprávní smlouvy	109
1. Pojem	109
2. Členění	110
a) Koordinační smlouvy	111
b) Subordinační smlouvy	113
3. Veřejnoprávní omezení smluvních aktivit subjektů veřejné správy	115
4. Veřejnoprávní smluvní vztahy mezi osobami soukromého práva	116
V. Faktické pokyny a donucovací úkony	117
1. Charakteristika	117
2. Faktické pokyny	118
3. Bezprostřední zásahy	118
4. Exekuční úkony	120
5. Zajišťovací úkony	121
6. Příbuzné instituty	122
VI. Jiné úkony	122
1. Charakteristika	122
2. Osvědčení	124
3. Ověření	125
4. Posudky, stanoviska a vyjádření	126
5. Informační úkony	126
6. Registrace	128
7. Programovací úkony	128
8. Organizační úkony	128
9. Doporučení a výzvy	129
10. Veřejnoprávní ujednání	129
11. Procedurální aspekty	129
VII. Správní trestání	131
1. Pojem	131
2. Správní delikty	135
a) Pojmové vymezení	135
b) Obecné znaky	135
c) Druhy správních deliktů	137
3. Odpovědnost za přestupky	138
a) Prameny právní úpravy	138
b) Základy odpovědnosti za přestupek	138
c) Skutková podstata přestupku	139
d) Sankce a ochranná opatření	142
4. Řízení o přestupcích	144
a) Prameny právní úpravy	144
b) Příslušnost správních orgánů	144
c) Účastníci řízení	145
d) Průběh řízení	146
e) Přezkoumávání rozhodnutí	148
f) Zkrácené řízení a jeho druhy	148
g) Výkon rozhodnutí	150
5. Jiné správní delikty fyzických osob postihované na základě zavinění	152
6. Správní delikty právnických a fyzických osob postihované zásadně bez ohledu na zavinění	153

Obsah

7. Správní disciplinární delikty	156
8. Správní pořádkové delikty	157
9. Aktuální problémy správního trestání	158
VIII. Správní dozor	160
1. Pojem a charakteristika	160
2. Obsah právních vztahů při výkonu správního dozoru.	166
a) Procesní oprávnění dozorcích orgánů	166
b) Povinnosti dozorcích orgánů	168
c) Nápravné prostředky dozoru a ukládání sankcí	168
d) Jiná oprávnění v návaznosti na výkon dozoru.	171
3. Fáze správního dozoru	171
4. Státní dozor nad veřejnými samosprávnými korporacemi	173
5. Dozorčí činnosti ve vnitřních vztazích veřejné správy	174
6. Finanční kontrola	175
IX. Veřejné užívání.	175
1. Pojem a charakteristika	175
2. Obecné užívání	177
3. Zvláštní užívání	178
4. Předmět veřejného užívání.	179
5. Subjekty veřejného užívání	183
6. Ochrana veřejného užívání a ochrana před jeho účinky.	184
7. Příklady z pozitivního práva.	184
X. Vyvlastnění a omezení majetkových práv.	186
1. Vyvlastnění.	186
a) Úvod.	186
b) Vyvlastnění staveb a pozemků	187
c) Pozemkové úpravy	190
d) Vyvlastnění pro účely zajišťování obrany státu	190
2. Územní omezení majetkových práv	191
a) Obecná charakteristika	191
b) Chráněné území, ochranné pásmo	191
c) Stavební uzávěra.	193
d) Další územní omezení	193
3. Jiná omezení majetkových práv.	194
XI. Správní řízení	198
1. Charakteristika správního řízení	199
2. Rozsah působnosti správního řádu	206
3. Zásady správního řízení	212
a) Zásada dispoziční a zásada oficality	214
b) Zásada materiální a zásada formální pravdy.	216
c) Zásada vyšetřovací a zásada projednací.	217
d) Zásada slyšení účastníků, právo nahlížet do spisů, právo na poučení a na odůvodnění	218
4. Subjekty správního řízení.	220
a) Správní orgány	220
b) Účastníci řízení	223
5. Průběh řízení	228
a) Zahájení řízení	228
b) Protokol	229
c) Doručení	229

d) Lhůty	230
e) Opatření proti nečinnosti – tzv. atrakce	231
f) Zjišťování podkladů pro rozhodnutí	231
g) Zajištění průběhu a účelu řízení	232
h) Rozhodnutí	233
i) Smír	236
6. Přezkoumávání rozhodnutí	236
a) Odvolání	237
b) Rozklad	240
c) Obnova řízení	240
d) Přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení	242
7. Výkon rozhodnutí	243
8. Právo na spravedlivý proces	246

Část třetí: Organizace veřejné správy

I. Právní základy organizace	253
1. Pojem organizace veřejné správy	253
2. Subjekty a vykonavatelé veřejné správy	255
a) Subjekty a jejich klasifikace	255
b) Vykonavatelé (úřady, orgány)	257
c) Stát jako subjekt veřejné správy	259
d) Veřejnoprávní korporace	260
e) Veřejný ústav a veřejný podnik	262
f) Jiné subjekty	265
3. Působnost a pravomoc	267
a) Působnost	268
b) Pravomoc	269
c) Vliv rozsahu působnosti a pravomoci na postavení správního úřadu (orgánu) v organizační soustavě	270
II. Základy organizace veřejné správy v ČR	271
1. Ústavní základy	271
2. Kritéria členění české veřejné správy	273
3. Vykonavatelé státní správy	274
a) Přímí vykonavatelé	274
b) Nepřímí vykonavatelé	281
4. Vykonavatelé ostatní veřejné správy	282
a) Územní samospráva obecně	282
b) Obecní zřízení	283
c) Krajské zřízení	286
d) Zájmová samospráva	290
e) Další vykonavatelé	290
III. Státní služba	292
1. Pojem a systémy státní služby	292
2. Právní úprava státní služby v soudobých demokraciích (obecná charakteristika)	295
a) Obsah a účel právní úpravy	295
b) Základní požadavky na státní službu	296
c) Pojem a klasifikace státních zaměstnanců	297

d) Právní podmínky pro zaměstnání ve státní službě a výběr státních zaměstnanců	298
e) Vznik a průběh státněslužebních vztahů	299
f) Práva, povinnosti a odpovědnost státních zaměstnanců	300
g) Disciplinární odpovědnost státních zaměstnanců	301
h) Organizace státní služby	302
3. Státní služba v ČR	302

Část čtvrtá: Náhrada škody nebo jiné újmy ve veřejné správě

I. Obecné otázky	305
1. Charakteristika problému	305
2. Vývoj odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem	305
3. Jiné zásahy veřejné správy při vzniklé škodě (újmě)	308
II. Odpovědnost za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem	309
1. Odpovědnost za škodu podle zák. č. 82/1998 Sb.	309
a) Škoda způsobená nezákonným rozhodnutím	310
b) Škoda způsobená nesprávným úředním postupem	313
c) Způsob a rozsah náhrady škody	314
d) Regresní úhrada	314
2. Odpovědnost za škodu podle zvláštních předpisů	315
III. Odpovědnost za porušení povinností při ochraně osobních údajů	317
IV. Náhrada škody nebo jiné újmy vyvolané zákonným postupem veřejné správy	318
1. Náhrada za vyvlastnění nebo omezení vlastnického práva	318
2. Náhrada za věcnou pomoc	320
3. Náhrada v souvislosti s prováděním opatření přikázaných při mimořádných událostech	321
4. Další případy náhrad	321
V. Náhrada škody vzniklé občanovi při výkonu veřejné funkce, při poskytnutí osobní pomoci a při plnění osobní povinnosti podle zákona	322
1. Náhrada škody vzniklé při výkonu veřejné funkce a při poskytování osobní pomoci	322
2. Náhrada škody při plnění osobní povinnosti	323
VI. Bezdůvodné obohacení ve veřejné správě	324

Část pátá: Kontrola veřejné správy

I. Parlamentní kontrola	327
II. Nejvyšší kontrolní úřad	330
III. Veřejná správa a soudy	332
1. Správní soudnictví	332
a) Pojem a obecné předpoklady správního soudnictví	332
b) Formy správního soudnictví v Československu a některých dalších státech	333
c) Správní soudnictví v České republice	339
2. Jiné vztahy mezi veřejnou správou a soudy	351

a) Incidentní přezkoumávání platnosti právních předpisů soudy	351
b) Prejudiciální otázky	354
c) Právní kontrola při výkonu rozhodnutí soudem	355
d) Rozhodování ve věcech soukromého práva	355
e) Předběžná rozhodnutí správních orgánů	357
f) Soudní ochrana proti rozhodnutím a nečinnosti komor	358
g) Soudní ochrana ve věcech omezení osobní svobody	359
h) Soudní ochrana politických stran	363
ch) Soudní ochrana ve věcech voleb a místního referenda	364
i) Kompetenční spory mezi správou a soudy	368
j) Povolení soudu k některým policejním a zpravodajským činnostem	372
3. Ústavní soud	374
IV. Organizace ochrany veřejného zájmu	379

Část šestá: Právní záruky ve veřejné správě

I. Právo na přístup k informacím	385
II. Petice a stížnosti	392
1. Petice	392
2. Stížnosti a podněty	395
III. Ochrana proti zásahům úředních osob	400
IV. Ochrana před nezákonnou nečinností	404
V. Ochrana před nezákonnými právními předpisy	408
VI. Trestní odpovědnost funkcionářů a úředníků	413

Část sedmá: Evropské správní právo

I. Historická, srovnávací a integrační perspektiva	417
1. Úvodní poznámka	417
2. Europeizace správního práva	418
3. Pojem evropského správního práva	424
a) Komunitární správní právo	425
b) Administrativní kooperace a právo společného prostoru	427
c) Ius commune – společné správní právo	430
4. Administrativistická komparatistika a integrace pomoci práva	432
5. Akulturace a modernizace správního práva	437
II. Institucionalizace evropského správního práva	441
1. Rada Evropy	441
a) Orgány Rady Evropy	442
b) Právní politika	443
c) Institucionalizace ochrany lidských práv	445
d) Evropské komunální právo	447
2. Evropská unie	457
a) Organizační právo	459
b) Evropská administrativa	464
c) Správněprávní společenství	467
d) Systém komunitárního práva	479

Obsah

III. Základy obecného evropského správního práva	483
1. Prameny	483
a) Psané právo: národní předpisy a evropský standard	485
b) Nepsané právo: obecná praxe a právní zásady	488
c) Soudcovské právo: precedens, principy a ius commune	488
2. Základní práva	489
a) Štrasburský okruh základních práv	489
b) Lucemburský okruh základních práv	490
3. Principy dobré správy a obecné právní zásady rozvíjené evropskými soudy	494
a) Principy dobré správy – produkt jurisprudence?	495
b) Neminem laedere	500
c) Obecné právní zásady rozvíjené evropskými soudy	505
Příloha: Nové správní uspořádání ČR	511
Věcný rejstřík	513